

Pozvání do Lipan

Je deštivé ráno 18. září roku 2025. Turistická parta seniorů při Sociálních službách Prahy 1 má dnes namířeno na samý východní okraj Prahy, do **Lipan**. Sešlo se nás na konečné stanici metra na Hájích jenom pár. Důvod? Zatažená obloha, zahraniční i domácí zájezdy a někomu se prostě jen nechtělo. Již tady, na Hájích, při krátkém čekání na autobus bylo jasné, že jsme udělali dobře, oblaka se pomalu protrhala a sluníčko se dere ven. Dvacet minut jízdy a jsme v **Kolovratech**, nedaleko nádraží, parku Prknovka a jen těsně pod železničním podjezdem.

Kolovraty známe z nedávných vycházek, přesto je dobře připomenout, že ta železnice nad stanicí nad námi je tady již od roku 1872. Ano, je to stále ta samá, pro vyšší rychlosti trochu upravená železnice postavená jako **Dráha císaře Františka Josefa Praha – Vídeň**. Svět dnes blbne s rychlodráhou, my se ale nedáme, tuhle etapu klidně přeskóčíme.

Dojít k Říčanskému potoku a k Prknovce nato již žádnou dopravu nepotřebujeme, stačí dobré obutí. Cesta Prknovkou podle zajímavě meandrujícího potoka je po deštích místy do hloubky podmáčená až nebezpečná. Přešli jsme tedy po lávce nedaleko čističky na druhou stranu potoka

k polní cestě do **Benic**.

Je to již dobrých deset let, kdy se ve středních Čechách rozjela sympatická akce „**Cesty, které nás spojují**“. Záměr obnovit zrušené polní cesty spojující osady a vesnice. Cesta z Kolovrat do Benic s nádherným stromořadím dekorativních sloupových dubů a další nízké stromořadí, ta by neměla konkurenci snad v žádné soutěži.

Došli jsme k lesíku a míříme na jih, do kopce, po cestách a cestičkách Lipanského a Benického okruhu, dále okruhu kolem Vinného potoka a Předevsí. Jsme na prvním zastavení, odpočinkovému místu s posilovnou „**Za brodem**“. Jdeme dál, stále trochu do kopce k nejvyššímu bodu na obzoru, 308 m/m.

V minulých letech vysadila obec kolem cest a stezek na okruzích kolem 6500 alejových stromů a desetitisíce dalších sazenic. Vznikly tak lesíky, lesoparky a remízky kde převládají modřiny, smrky, borovice, duby habry, topoly, jasany, břízy, vrby a jeřabiny. Ta různorodost je ohromující. Hana se snažila co možná nejvíce nafotit.

Okruhy dostaly svá jména podle starých názvů místních lokalit. Tyto cesty měly kdysi většinou charakter přístupových cest na jednotlivá políčka. My jsme dokonce narazili i na „**Starou Císařskou cestu**“.

Cesta pěkně ubíhá a před námi se pomalu objevuje panoráma obce Lipany. Vyhnuli jsme se poměrně rušné silnici od Benic a pokračujeme dál, alejí k západní části Lipan k ulici „Na Skalách.“

Roubenka mezi moderní zástavbou působí trochu jako zjevení. My ale míříme do jiné ulice. Do ulice **K Nádrži** za pěkným posezením v altánu u „**Okrasného jezera**“.

Původně to byla protipožární nádrž vybudovaná v akci „Z“. V roce 2016 získala obec od magistrátu investiční dotaci na její rekonstrukci do podoby biotopového jezera. Jezero nemá trvalý přítok vody a tak využívá biologickou filtraci, tedy zvýšení činnosti bakterií bez pomoci chemie. Pro čistou vodu je důležitá rovnováha všech organismů, to znamená vodních rostlin, mikroorganismů a planktonu. Je to skvělé místo k odpočinku, sportu a procházkám v okolí.

Posezení v altánu jsme využili k odpočinku, k něčemu k snědku i napítí a pokračujeme kolem zahrad po okraji obce, přes můstek a po šikově udělaném dřevěném chodníku, k lipanské návsi. První záznamy mají Lipany v deskách zemských v roce 1325. Jako soudce je zde zapsán Havel z Lipan.

Snímek lipanské návsi jsme si vypůjčili z loňského podzimu. Je na něm dobře vidět, že si Lipany zachovaly venkovský ráz alespoň tady v té své nejstarší části. To nejmodernější jsou autobusové zastávky, dopravní značky a veřejné osvětlení.

Původní zemědělské statky dopadly mnohem lépe než v mnoha obcích u nás. Nebyly zbourány, jsou opraveny, ne jako skanzen, ale jejich pěkný nový vzhled a květinová výzdoba jim moc sluší.

Na snímku jsou také dobře vidět lípy, od kterých mají Lipany svůj název.

Lipanskou návěs tvořily statky čp. 1 - 5. Každý je něčím zajímavý. Také dědické vztahy tam hrály důležitou roli. Nejzajímavější bude ale statek čp. 4, kde se říkalo U Bohuslavů. Členové rodiny Bohuslavovi obhospodařovali i další majetky.

Statek U Bohuslavů je zajímavý také tím, že se tady narodila Marie Bohuslavová provdaná Švehlová. Antonín Švehla byl ministr tří československých vlád, byl vůbec prvním našim předsedou vlády. V době socialismu byl tady v Lipanech schován ve studni jeho velký pomník ve statku čp.3. Tajně jej sem přepravili z Říčan mladíci ze selských lipanských rodin. Po roce 1990 byl pomník v Říčanech opět instalován.

Vzácnou památkou je kostel svatého Martina se hřbitovem, novorománská stavba z roku 1863.

Na křižovatce pod lipanskou návěsí je i pěkná hospoda. Po většinu času je bohužel zavřená

K příležitosti oslav **výročí 700 let** první zmínky o obci umístil místní **Okrašlovací spolek** 24. 5. 2025 žulové menhiry označující průběh **50, rovnoběžky severní šířky**.

Padesátá rovnoběžka byla v Lipanech posledním zastavením naší zářijové vycházky.

V Kolovratech a Lipanech ve čtvrtek 18. září 2025. Vycházku připravili Mirek a Zdenka Bernátovi, kronika Mirek. Fotografie obětavě cestou pořizovala Hana Mašková

